

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 3.

V Ljubljani 1. marca 1884.

Leto XIV.

M a t i.

Ajaj, ajaj, sinek zlati,
Sanjaj, sanjaj presladkó;
Saj bedi pri tebi mati,
Trudno ni še njé okó!

Sinek, ti si misel moja,
Skrb jedina moja si!
Kakšna bo bodočnost tvoja?
Bo osoda mila ti?

Kakšno tvoje bo življenje,
Bo veselo al' grenkó?
Boš prenašal li trpljenje
Voljno, moško in krepkó?

In takó jaz premišljam,
V sanjah ziblješ ti se vže;
K Bógu roki pa dvigavam,
Molim, prosim, sin, za té:

„Oče veñi! zri na njega,
Kaži njemu pravi pót;
Čuvaj dete moje zléga,
Čuvaj ga skušnjav in zmót!“ —

Ajaj, ajaj, sinek zlati,
Sanjaj, sanjaj presladkó!
Saj bedi pri tebi mati,
Moli zate pristrčno.

Miljenko Devojan.

Ilija Muromec.

(Ruska pripovedka. Poslovenil Fr. Hubad.)

ri slavnem mestu Muromu, v selu Karačarovem, živel je kmet Ivan Timofejevič. Imel je ljubega sina Ilijo Muromca. Ali sin ni mogel hoditi. Sedel je polnih trideset let, ker ga nogi niste mogli nositi. A po božjem povelji prideta dva romarja, stopita pod okno in prosita milostinje. Ali Ilija njima govori: „Brata! pridita k meni v hišo; vsega imamo dosti.“ Romarja mu odgovorita: „Vstani sam!“ „Že trideset

let sedim, a vstati ne morem; niti rok niti nog ne morem rabiti," odgovori Ilija. Rečeta mu pa romarja drugič: „Vstani sam!“ Ilija skuša svojo moč in pravi: „Vstal bi, moč je, da bi ne bilo nog!“

Tretjič ga opomita romarja: „Vstani sam!“ Ilija poskuša svojo moč v novič; gane nogo, noga se giblje, gane drugo — druga se giblje! Vstane, stopi na nogi.

Na to velita romarja: „Pojdi po pijače, napôji naju!“ Ilija uboga, vzame velik vrč, gre v klet globoko, natoči dobrega óla (piva) in ga prinese romarjema.

Ali ta mu rečeta: „Izpij sam!“ Ilija zgrabi vrč in ga izprazne. Prinese drugič piva, zopet ga mora izpiti sam. Nato ga vprašata: „Čutiš li, Ilija, svojo moč?“ — „Čutim jo!“ — Vprašata ga: „Kolika je tvoja moč?“ — „Ako bi imel kol, dolg od zemlje do nebá, prevalil bi zemljo!“ — Vender mora še jedenkrat po pijače in mora izpiti zopet sam, takó, da je čutil še sedemkrat več moči nego li prej. Romarja izgineta.

Vesel si skuje Ilija bojno opravo in kopje jekleno, osedlá konja dobrega, junaškega. Stopi pred očeta in pred mater ter ju prosi blagoslova: „Očka in mati moja ljuba, pustita me v slavno mesto Kijev, da molim Boga in se poklonim knezu Kijevskemu!“

Oče in mati ga blagoslovita in mu rečeta: „Jézdi premim potom na Kijev-grad, ravno na Črnigov-grad, ter na potu ne žali nikogar, in ne prelivaj krvi krščanske brez potrebe.“

Junak se še pomóli pred Bogom poslovi se od roditeljev ter se napravi na pot.

Prijezdi v temen gozd ter naleti na tabor razbojnikov. Razbojniki ga ugledajo že od daleč. Njegov konj jim je bil všeč. Tiho se začno razgovarjati, da bi mu vzeli konja, ker takega še niso videli nikjer. „A zdaj jezdi na tako dobrem konji neznan človek.“ Zažene se jih na ujeza po deset in po dvajset. Ali Ilija ustavi konja, potegne iz tula kaljeno strelo in jo položi na lok. Spomnivši se besed roditeljev, naj ne preliwa krvi krščanske brez potrebe, vstrelí v hrast, da se razbije.

Razbojniki se ustrašijo; zberó se okolo junaka, padejo na kolena pred njega in začno govoriti: „Gospodar naš, očka naš, dobri mladenec! Pregrešili smo se nad teboj, vzemi si kazen za naš greh, kolikor se je spodobuje, pisane obleke in čredo konj, kolikor hočeš.“ Ilija se nasmeje in reče: „Nimam jih kam déti, — ali, če hočete živi ostati, ne ustavljajte se!“

S temi besedami jezdi dalje proti slavnemu gradu Kijevu.

Pride pred grad Črnigov. Pred gradom stoji vojska basurmanska; toliko je bilo vojakov kakor smeti. Oblegala je Črnigov, porušiti je hotela grad, porušiti cerkve, vjeti kneza samega. V tej sili se požalosti Ilija, udá se v voljo Stvarnika, svojega Bogá, in sklene pustiti glavo za krščansko vero. Z jeklenim kopjem začne pobijati silo basurmansko, pobije pogansko vojsko, vjame careviča basurmanskega ter ga žene v grad.

Veseli ga sprejmó Črnigovčani. knez sam mu pride naproti, pozdravlja mladeniča, zahvaljuje se mu in vsi ljudjé hvalijo Boga, da jim je poslal rešenika in jih ni pustil poginiti od sile basurmanske. Peljejo ga v palačo, napravijo veliko gostijo, ter ga potlej pusté dalje potovati.

Ilija je hotel jézditi po ravnem potu v Kijev. Ali na potu je sedel razbojnik Solovej že celih trideset let, niti konjika niti pešca ni puščal mimo; ubijal pa ni ljudi z orožjem nego z žvižganjem. Znal je tako strašno zažvižgati, da je usmrtil vsakega na deset vrst *) okolo.

Jokajoč po ravnem polji prijezdi Ilija v les Brjanski; ondu zagleda sled junakov in jezdi po njem k reki Smorodinki.

Solovej razbojnik je slutil svoj konec, zatorej ne pusti Ilije bliže nego na dvajset vrst in zažvižga na vso moč. Ali junakovo srce se ne ustraši. Kadar jezdi Ilija na deset vrst, zažvižga Solovej drugič tako močno, da se je izpodtaknil konj. Ali junaka to ni ustrašilo, konja nažene naprej in prijezdi kmalu pod Solovejovo gnezdo, zvito na dvanajstih hraštih.

Solovej je sedel na gnezdu, zagledal svetorunskega junaka, zažvižgal na vso moč ter hotel ubiti Muromca. Ali to mu ni pomagalo nič. Ilija vzame tugi lok, dene kaljeno strelo na tetivo, vstrelí v gnezdo razbojnikovo in zadene Soloveja ravno v oko, da mu ga izbije. Kakor ovsen snop se zvali razbojnik iz gnezda. Hitro skoči Ilija k njemu, zagrabi nasprotnika, priveže ga k stremenu in jezdi dalje.

Ob potu pride do palače Solovejve. Okna so bila odprta, razbojnikove tri hčere so gledale na pot. Manjša hči ugleda junaka in reče sestrama: „Glejte, naš oče se vrača domov, kmeta žene s seboj privezanega k stremenu.“ Ali starejša hči zaplaka: „Tu ne gre naš oča; neznan junak vodi našega očeta!“

Vse tri hčere pokličejo svoje možé: „Možje naši mili, jézdite kmetu naproti, oprostite našega očeta, ter ne puščajte našega rodú v takej sramoti!“ Možje, silni junaki, skočijo na konje, jašejo proti Iliji. Imeli so dobre konje, ostra kopja in so mislili Muromca s kopjem vreči raz konja. Ko jih zagleda Solovej, reče jim: „Zéti moji mili, ne dražite silnega junaka, usmrtil bi vas vse tri. Poprosite ga pokorno, naj ide na moj dom izpit čašo zelenega vina.“

Zeti povabijo Muromca na svoj dom. Ilija gre ž njimi, ker ni poznal njihove hudobije. Kadar stopi skozi vrata, vzdigne starejša razbojnikova hči železen zapáh izza vrat, da bi ga ubila. Ali Ilija zapazi to, ter jo prebode s kopjem.

Potem jezdi dalje in pride v Kijev. Naravnost gre v kneževo palačo, moli Boga in pokloni se knezu. Knez Kijevski ga izprašuje: „Reci, mladenec dobri, kako te zóvejo, kje si domá?“ Ilija mu odgovarja: „Gospodar, imenujejo me, Ilijuško (malega Ilijo), po očetu pa Ivanovega, domá sem iz vasi Karačarove blizu mesta Muroma.“

„Po katerem potu si prijezdil v Kijev?“

„Preko Črnigovega; ondu sem pobil vojsko basurmansko; oprostil sem grad. Od ondód sem jahal naravnost po cesti in vjel silnega junaka, razbojnika Soloveja, prignal sem ga s seboj privezanega k stremenu.“

Ali knez mu ne veruje, razjezi se in pravi: „Kaj lažeš!“ — Junaka Aleša Popovič in Dobrinja Nikitič gresta pa gledat, najdeta Soloveja in potrdita knezu to, kar je govoril Ilija. Zató pogostí knez junaka.

Knez in kneginja bi bila rada slišala, kakó zna zažvižgati Solovej. Ilija ju ogrne čez glavo s sobolovim kožuhom, da bi jima ne škodoval žvižg, pri-

*) Jedna vrsta na Ruskem méri 1066 metrov, je toraj nekoliko daljša nego kilometer.

pelje razbojnika v dvorano in mu ukaže, da naj zažvižga samo na pol moči. Ali Solovej zažvižga na vso moč takó, da popadajo vsi junaki na tla, še knez in kneginja bi bila skoraj oglušela, sam Ilija ostane na nogah. Zato se razjezi Muromec in ubije Soloveja.

Kmalu se izprijazni Ilija z mogočnimi junaki na dvoru Kijevskem; vsi so ga ljubili, ker ni bil prevzetan. Z mogočno roko je čuval Muromec državo sovražnikov in ljudstvo mu je dalo ime „stari kozak.“ Z Dobrinjo Nikitičem se pobratita in se odpravita po svetu iskat slave v boji. Tri mesece jezditá po ravnem polji, a ne najdetá sovražnika. Nihče si ni upal ustavljati se takima junakoma.

Nekoč srečata prosjaka. Ilija nažene konja proti njemu in hoče pokazati svojo moč nad njim. Ali prosjak mu reče: „O Ilija Muromec, spominaš li se, v šoli sva se učila vkupe, a zdaj naganjaš konja name, kakor na kacega neprijatelja. Tega pa ne veš, da se je zgodila v slavnem Kijevu velika nesreča. Prijedzil je nevernik Idoliša, silni junak nečisti. Glavo ima kakor kotel, preko pleč meri seženj, od jedne obrvi do druge pa celo ped. Celega bika sné na jedenkrat, in izpije poln kotel ôla (piva). Knez je zeló žalosten, ker si ga zapustil v takej sili.“ Jedva (komaj) sliši Ilija to žalostno novico, obleče prosjakovo oblačilo in gre naravnost v Kijev. Kadar pride na knežev dvor, prosi z junáškim glasom: „O kje si, knez Kijevski, pošlji prosjaku milostinje!“

Knez ga sliši, pride pred vrata in reče: „Stopi v palačo, nasitim in napojim te, in dam ti zlat na pot!“

Prosjak stopi v dvorano, postoji pri peči in gleda, kaj se godi. Za mizo sedi ravno strašni velikan Idoliša. Lačen je, jesti zahteva, prinesó mu celega pečenega bika in on ga sné s kostmi vred. Nato zahteva pijače. Prinesó mu kotel ôla; dvajset mož ga je jedva privleklo v sobo. Idoliša pa zgrabi kotel, vzdigne ga do ust in izprazne do zadnje kapljice. Vsi junaki in knez sam so trepetali, ko so videli to silno velikanova moč. Prosjak pa reče: „Moj oča je imel požrešno kobiló, nekda je je nažrla takó, da je erknila!“

Te besede razjeze Idolišo, skoči izza mize, stopi pred prosjaka in zahrni: „Kdo si, prosjak, da se norčuješ iz mene? Saj te ni kaj vzeti v roke! Nisi kakeršen je bil Ilija Muromec; ali še ž njim bi se skusil.“ — „No, le poglej, kakšen je Ilija!“ zavpije Muromec, vrže klobuk z glave in udari velikana za uho. Udarce še ni bil posebno močan, vendar se zvali Idoliša mrtev na tla.

Zdajci zagrabi Ilija velikanovo truplo in ga butne skozi okno na ulico, da poruši tudi kos stene. Velicega veselja vzkliknejo junaki in knez, ko vidijo Muromca pred seboj. Veliko gostijo napravijo ter se zahvalujejo junaku, da jih je otél toli sitnega prevzetnika.

—*—

Kaznovana pregreha.

Kdaj pa bomo óno jablano obrali in otresli, ki ima toliko lepih, rudečih jabolk?“ vprašal je Cirilček mater, „zeló rad bi jih užé jedel.“

„Jabolk na ónem drevesu ne bodemo domá snedli; nesla jih bodem teti v mesto,“ rekó mati.

„Ali mora najlepše ovočje biti za teto? Bi li ne bilo ravno tako dobro, ako bi jim dali družega menj lepega in rekli, da letos nimate lepšega ovočja?“ méni Cirilček.

„Takó storiti, bilo bi grdó,“ podučé ga mati. „Kadar kaj v dar dajemo, špodobuje se, da izberemo to, kar je najlepšega. In koliko si tudi ti že od tete dobil, ali so ti dali kdaj kaj slabega? In če bi takó govorila, kakor si ti poprej omenil, bilo bi pregrešno, ker vsaka neresnica je greh. Ako si priden, dobodeš jedno od ónih lepih jabolk, predno jih ponesem teti v mesto.“

Cirilček ni bil nič kaj vesel teh materinih besed, in ko so mati odšli v hišo, poželjivo je zrl na jablano ter dejal sam v sebi: „Jedenkrat se teh lepih jabolk moram vender najesti, predno izginejo z drevesa. Ker jih po dnevi ne utegnem, poskušal bodem to storiti po noči, kadar bosta oče in mati spala. Ako mogoče, natrgal si jih bodem toliko, da jih bodem jedel vso noč.“

Ko so po večerji oče, mati in Cirilček odmolili, šli so spat. Ali nezadovoljni deček ni mislil na spanje, nego čakal je, da sta oče in mati zaspala, potem se je bosonog tiho splazil iz hiše ter z veliko silo odprl vežna vrata. Ker je znal, da bi jih od zunaj ne mogel odpreti, pustil jih je na stežaj odprta in šel na vrt. Prišedši do jablane, videl je, da je premajhen, debelo jablano obseči, a noč je bila pretemna, da bi s palico jabolka klatil in jih pobiral. Žalosten se je hotel vrniti v posteljo; ali — ko do vežnih vrat pritapa, veter jih trdo zaloputne, da so se s kljuko zaprle. Cirilček si ne vé pomagati, vrat odpreti ne more, trkal bi rad, a si ne upa, ker se boji zaslužene kazni. Naposled sklene jutra zunaj počakati.

Zéblo ga je v jesenskej noči, da se je ves tresel. Šel je zatorej k psu, ki je ležal zunaj pred hišo, položil glavo nanj ter kmalu zaspal. Bil je od mraza užé ves trd, samó glava mu je bila vroča kakor ogenj, ko so ga zjutraj našli oče zunaj pred hišo ležati in ga vzbudili. Nesli ga so v posteljo, v katerej je moral dolgo ležati. Po hudem prehlajenji je dobil vročinsko bolezen, bledlo se mu je v glavi ter je v živéj domišljiji povedal svoj pregrešek, kako je hotel krasti jabolka, ki so bila namenjena za teto v mestu.

Ko je po dolgej bolezni nekoliko okreval, pokažejo mu mati lepo debelo jabolko, rekoč: „Glej, to je najlepše jabolko izmed onih, ki smo je teti poslali. Tebi sem ga prihranila, in kakor hitro bode zdravnik dovolil, dala ti ga bodem.“

„Mati draga, tega lepega jabolka jaz ne zaslužim. O, ako bi vi znali, kak hudobnež sem jaz, izvestno bi me ne imeli radi in mi tudi ne bi takó lepo stregli. Čujte torej, kaj vam povem! Ono noč, predno sem obolel, hotel sem jablano otresti, in sebi pridržati teti namenjena jabolka. Ko sem hotel iz vrta nazaj v hišo, zaprl mi je veter vežna vrata, sam jih nisem mogel odpreti, a vas klicati si nisem upal, ker sem se bal očeta. Zdaj hočem tudi še očetu vse povedati, naj me le kaznujejo, kakor sem zaslužil. Samó tega vas prosim, mati ljuba, odpustite mi za zdaj, nikoli nočem več kaj takega storiti.“

„Odpustim ti,“ rečejo mati, „a zdaj sam lahko izprevidiš, kakšne žalostne posledke ima nepokorščina.“

Rosa Kóssova.

Nadvojvodica Marija Karolina.

adar nam ljuba nežna vzpomlád potrka na okna, vzraduje se nam srce od veselja in vsakdo, kdor koli more, hiti ven v prosto naravo božjo, da se navžije zdravega svežega zraka. Povsod najdemo kak kraj, kamor se zbirajo mladi in stari, da si krepčajo telo in vedrijo duha in posebno v našem cesarstvu najdemo mnogo taceh izbranih krajev.

Zatorej tudi vi, mladi moji čitatelji, na noge in potujte v duhu z menoj na tak prijeten kraj, v glavno mesto našega cesarstva, na Dunaj. Nočem vam

Nadvojvodica Marija Karolina.

tü razkazovati znamenitosti tega mesta, nego opozoriti vas hočem na plemenito žensko srce, na dobrotnico in mater ubožcev. Ta visoko plemenita gospá, ud naše prevzvišene cesarske rodovine, je nadvojvodica Marija Karolina, soproga nadvojvode Rajnerja. Nadvojvodica Marija, hči nadvojvode Karl Ljudevita, bila je rojena v 10. dan meseca septembra 1825. leta. Izvrstno vzrejena je bila od svoje duhovite matere, princeze Henrijete, hčere kneza Friderika Viljema Nasau-Weilburskega. Vse lepe lastnosti svojega plemenitega duhá in srca obrača le v prid in srečo ubožnih ljudi, katerih je posebno na Dunaji, kot v vsakem velikem mestu, obilo število.

Nadvojvodica Marija je pokroviteljica siromakov. Povsod deli tolažbo in pomoč, in vsak, kdor je v resnici ubožen, najde pri njej olajšanje svojemu trpljenju.

A ne samó to, da pomôre siromakom za trenotek, nego ona si prizadeva bédó in siromaštvo popolnem pregnati s tem, da zdatno podpira vsa dobrodélna društva. Sama obiskuje bólnice, učilnice in otroške sirotišnice ter pomaga povsod, kder je pomoči treba. Vso svojo skrb obrača pa posebno na óne zavóde, ki so ustanovljeni v izrejo ubožnih deklet. Nadvojvodica Marija stoji na čelu ónih mnogih plemenitih gospá, ki imajo nalogo skrbeti ubožnim otročicem za gorko obleko v zimskem času. Takih dobrodélnih društev je na Dunaji precejšno število in temu se ni čuditi, ker ravno v taci velicih mestih, kakor je Dunaj, najde se največ ubožnih družin, ki bi rade svoje otroke pošiljale v šolo, ako bi jim mogle preskrbeti potrebno zimsko obleko.

Po več sto ubožnih otrok se na ta način vsako leto od različnih družb primerno obleče ter se jim takó dá priložnost, da morejo v šolo hoditi in se ondú kaj koristnega učiti. Tudi pri nas v Ljubljani imamo tako blagotvorno družbo plemenitih gospá, ki vsako leto o sv. Miklavžu ali pa o Božiči precejšno število ubožnih sirot oblečejo in preskrbé za šolo.

Naša prevzvišena cesarska rodovina se pa še posebno odlikuje v radosarnosti; ona je povsod prva s svojo darežljivostjo, kjer koli je kake podpore ali pomoči treba. Ni ga skoraj nobenega tedna, da bi ne brali po časnikih, koliko naš prevsitli cesar darujejo v pripomoč pri zidanji bodi si novih učilnic, cerkev, bólnic i. t. d. In kdo bi še le mogel naštetí vse óne obile darove, s katerimi je prevzvišena cesarska rodovina pomogla iz največje bédó in potrebe ne le posameznim družinam, nego tudi celim krajem, kadar jih je zadela bodi si katera koli nepričakovana nesreča. In ravno v tej zadevi se odlikuje nadvojvodica Marija Karolina s svojo darežljivo roko, zatorej pa tudi kipí iz tisoč in tisoč ust vroča molitev vsaki dan k nebu, da bi jej vsemogočni Bog očvrstil zdravje ter bi takó ohranil še mnogo mnogo let mater ubožnih družin in posameznih siromakov.

I. T.

Sv. Gregor.

(Narodna legenda v Savinjskeji dolini; zapisal J. S-a.)

Givel je svoje dni priden in takó bistroumen deček, da mu ga daleč na okolo ni bilo jednakega. Ko so dečku oče umrli, dobil je očuha, in deček ni smel v šolo hoditi, nego moral je ovce v planino na pašo goniti. Ondu je slišal, kako so ptičice pele, žabe regetale in psički lajali, in ker je bil ves nedolžen, vse to je tudi razumel. Nekoč se mu je sanjalo, da je postal velik gospod in očuh je pred njim klečal in mu nogi poljubaval.

Ko je očuh to izvedel, razsrdil se je takó, da je ukazal hlapcema, naj dečka ženeta v planino ter ga ubijeta; v dokaz, da sta povelje izvršila, naj mu prineseta oči, jezik in mezinec.

Ko so šli v planino, šel je tudi pes ž njimi. Iz žvrgolenja ptičic je nedolžni deček takój izvedel, kaj se ž njim namerava. Deček pové hlapcema, kaj ptičice ščebetajo ter ju prosi naj se ga usmilita in mu prizaneseta. Rekel

je, naj rajši psu izkopljeta oči in izdereta jezik, a njemu naj samó meziniec odrežeta, ter ga neseta hudobnemu očuhu v dokaz, da sta njegovo povelje izvršila. Hlapca sta se usmilila dečka, izkopala psu oči in iztrgala jezik, a dečku odrezala meziniec ter vse to nesla očuhu, češ, da sta njegovo povelje natanko izvršila. Deček je odšel po svetu in je pri nekem gospodarju stopil v službo. Moral je svinje pasti in dva psa, velik in majhen, sta mu pomagala. Ta dva psa si nista bila dobra, in véliki se je često repenčil nad malim ter mu očitil, da ni za nobeno korist pri hiši in vender samó dobre stvari žrè, on pa, ki čuva velik zaklad, mora po večkrat gladen (lačen) spat iti. Deček, ki je umel vse, kar se živali razgovarjajo, povedal je to gospodarju in vsled tega sta izkopala poleg ležišča velikega psa skrit zaklad, katerega je pes čuval.

Po pravici bi moral dobiti vsak polovico izkopanega zaklada, ali deček je prepustil ves zaklad gospodarju ter ga prosil samó to, da bi mu pomagal v šolo hoditi in se kaj koristnega učiti. To je gospodar rad storil.

Kadar je deček izvršil visoke šole, umrli so v Rimu papež. Ker je dečkova želja bila samó to, da postane mašnik, gnalo ga je v Rim.

Na poti v Rim prenoči v nekem mestu, kder sta prenočevala tudi dva kardinala, ki sta šla novega papeža volit. V rečenem mestu je bila neka čudna mlaka, v katerej so že celih dvanajst let žabe regetale, in nihče ni znal, kaj to pomeni. Kadar jih je deček nekaj časa poslušal, dejal je, naj drugi dan okolo mlake napravijo precesijo z monštranco brez sv. Rešnjega telesa, in žabe bodo takój nehale regetati. Drugo jutro so res naredili obhod, katerega je vodil jeden kardinalov, in kakor ljudjé okolo mlake, takó so šle žabice v mlaki s procesijo. Zdajci jedna žabica pomoli kardinalu sv. hostijo, katero je djal v monštranco.

Deček, ki je umel žabji govor, povedal je ljudem, da je pred dvanajstimi leti nekdo sv. hostijo v mlako plunil in zato so od onega časa žabe vedno regetale in Boga častile.

Kardinala sta se modrosti tega dečka jako čudila in mislila, ko bi ta prišel v Rim, utegnili bi ga za papeža izvoliti; zatorej sta na tihem odšla v Rim.

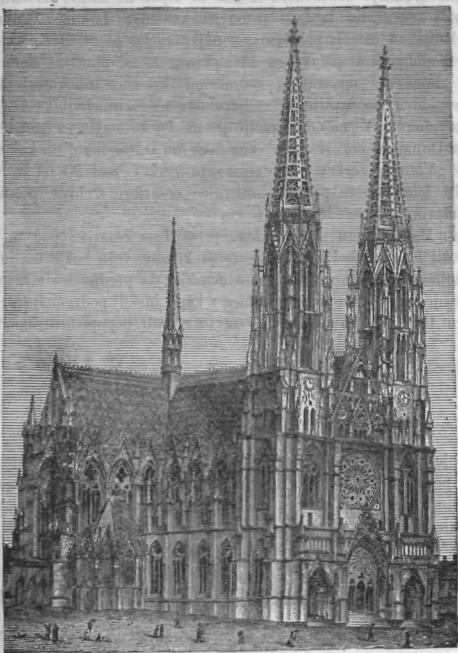
Deček je zdaj sam šel dalje proti Rimu in prišel tja, ko so bili že kardinali v cerkvi zbrani, da bi volili novega papeža. Bel golob je že letel po cerkvi, a nobenemu ni hotel sesti na ramo, da bi pokazal kardinalom, katerega naj volijo za papeža. Ko pa deček stopi v cerkev, sede mu golob takój na ramo in kardinali so ga izvolili za papeža, z imenom Gregor. Zavoljo tega se še zdaj slika z belim golobcem na rami.

Njegovega očuha je zaradi njegovih grehov silno vest pekla. Šel je k izpovedi, a ni dobil odveze, nego naročilo se mu je, da mora k papežu iti na izpoved, ker samó papež ga more odvezati njegovih grehov. Šel je tedaj v Rim, skesano se izpovedal in dobil odvezo. Pri tej priliki spozna Gregor svojega očuha, pové mu, da ni kriv zločina, katerega se je izpovedal, ker deček še živi in ako želi, lahko ga še sam vidi. Klečé in nogi poljubovajoč, kakor je pred papežem navada, prosi ga očuh, naj mu pové, kde bi še videl svojega pasterka. Papež rekó: „Poglej ga, jaz sem!“ In takó so se izpolnile njegove sanje, da je očuh pred njim klečal in mu nogi poljubaval.

Dunajske slike.

Votivna cerkev.

Nano vam je, otroci ljubi, da so bili naš presvitli cesar Frane Jožef v 18. dan februarja 1853. leta v sredi dunajskega mesta napadeni od necega krojaškega pomočnika po imenu Libeni z ostrim bodalom. Na veliko srečo ta hudobni napad ni imel nevarnih nasledkov za življenje

Votivna cerkev.

našega preljubega vladarja. Cesarjev adjutant, grof O' Donnel, in množica vrlih Dunajčanov priskočili so cesarju v pomoč, prijeli napadnika in ga izročili policiji. Ves Dunaj in vsa avstrijsko-ogerska monarhija je bila vznemirjena, ko se je slišal glas o tem grozovitem hudodelstvu. Preizredna pa je bila tudi radost, ko se je raznesla vesela novica, da je božja roka ohranila življenje mlademu cesarju.

Brat našega presvitelega cesarja Franca Jožefa, pokojni nadvojvoda in poznejši nesrečni mehikanski cesar Maksimilijan, sprožil je bil blago misel, naj bi se sezidala v spomin na srečno in čudovito rešitev Bogu v zahvalo velika in krasna cerkev na Dunaji. To se je tudi zgodilo; po vsem cesarstvu so se nabirali denarji v ta namen in v 24. dan aprila 1856. leta se je vložil temeljni kamen za to velikansko cerkev, ki je najlepša dika dunajskemu mestu.

Človek se skoraj nagledati ne more iz samega rezanega kamena umeteljno sestavljenega ozidja. Ta cerkev je pravi vzor umetelnosti, pravo zidarsko čudo denašnje dôbe. Niti iz lesa bi kipar ne mogel izrezati tega, kar se tukaj vidi sestavljeno iz lepo rezanega kamena. Dvanajst stebrov ločuje cerkveno ladijo od ostalih prostorov, a najkrasnejše je svetišče. Njegov obok podpira v podolgastem pólukrogu 14 stebrov, a za njimi je okolo in okolo prostorno hodišče, opasano s sedmerimi krasno izdelanimi kapelicami. Cerkev je zidana po načrtu in vodstvu domačega umetelnika Ferstela v gotškem slogu. V našem stoletju je ni lepše stavbe v gotškem slogu, nego je ta Dunajska cerkev, posvečena našemu Odrešeniku, ali kakor jo sploh imenujejo „Votivno cerkev.“ Zidali so to cerkev nad 20 let in v 24. dan aprila 1879. leta, v dan petindvajsetletnice cesarjeve srebrne poroke, bila je slovesno odprta.

Ubogi Maksimilijan, brat našega presvitelega cesarja, pač ni mislil, ko je bil sprožil blago misel za zidanje te prekrasne veže božje ter je tudi sam bil v ta namen položil precejšno vsoto denarja, da predno bode delo izvršeno, krila bode njegovo truplo tesna grobnica v kapucinskih podzemeljskih prostorih. Vsemogočni Bog naj mu dá v plačilo za to gledati nepopisljive lepote večnega raja! —

— é.

Zvonček in vijolica.

Bilo je zgodaj vzpomládi. Priroda je že sejala zeleno listje po drevju in popki so se jeli polagoma odpirati. Zvonček je ponosno vzdigal svojo snežnobelo glavico na vrsti. Oholo se je posmehával vijolici, ki je poleg njega jedva pokukávala iz zemlje, ozirajoč se, je-li že dovolj toplo, je-li že izkópnel sneg. „Hej, soseda!“ nagovori jo oholi zvonček, „kako si vender lepa! Še zdaj tičiš v zemlji! Poglej mene, kako sem visoko in lepo vzrastel, in kako lepó sem že razvít!“ Pohlevna vijolica mirno posluša prezirljivega soseda in molčí.

Druzega dne pokrijejo megle nebo in sneg začne novič naletávati. Skoraj pobéli vrt in mraz opari cvetje, kar se ga je bilo že razvilo. . .

Ne dolgo potem se zopet prikaže ljubo solnce in prijazno ogréva zemljo; sneg se skoraj staje. Zdaj se vijolica vzpné k višku, lepó se razvije in prijetno zadiši. Ozré se po zvončku, ali ni ga bilo več. Sneg je pokončal in zamoril ošabno cvetico, ker je bila že previsoko vzrastla, a vijolici ni mogel do živega, ker je bila še pregloboko v zemlji.

J. Rôsa.

Vrl učenec.

Vilko je bil vrl učenec. Prišedši iz mesta na počitnice domov, pokaže svojim roditeljem izvrstno spričalo, okrepeča se malo z jedjó, nato si obleče ponóšeno obleko ter hiti na polje poiskat si dela in vedrila.

Neko jutro po zajutreku gre v hlev, ondu napreže konja v voz in hajdi ž njim na polje, kjer hlapec prežéva pregosto koruzo. Na obeh straneh pota ovočno drevje, po travi rósá, sveži zrak, jasno solnce, — vozi se pre-prijetno. Kadar pride z vozom blizu kapelice ondu ob cesti, ugleda ne daleč proti sebi iti ptujca. Hoja, obleka, lice — vse kaže, da je mož njegov učitelj iz mesta. Ves v zadregi in oblit od sramežljive rudečice pogleda na svojo obnošeno obleko, na svoji zjutraj še beli, a od vajeti in konjske naprége umazani roki, ne vé, kaj bi storil, češ, kaj poreče gospod, kadar ga najde tacega. Najraje bi konja pognal nad cesto v gosto grmovje in se odtegnil očém mestnega gospoda. Ali to ne gre; lahko bi se splašil konj . . . Pride mimo gospod. Vilko nategne z levico vajeti in spodobno sname klobuček raz glavo. Učitelj mu prijazno odzdravi, nasmeje mu se in ga ogovori: „No, kam pa z vozom?“

„Na polje, gospod učitelj,“ odvrne Vilko. „Prav, prav,“ trdi gospod kimaje z glavo, „takó je lepó. V šoli se pridno učiti, na počitnicah pa ukvarjati se s kmečkim delom. To zadnje ti okrepi teló, zvedrí duhá, prežene dolg čas in prinese nekaj koristi roditeljem, ki imajo troškov dovolj za tebe. Nečem te muditi. Zdrav!“

Urno zdrdra voz proti zelenim njivam, še urneje in veseleje pa Vilku utriplje srcé v prsih. Misli je na sramoto, a prejel je pohvalo. *Možina.*

Goličavi Kras.

Kraj od Postojne do Gorice in od jadranskega morja do Reke zóve se goličavi Kras, in to ne po krivici, kajti tu ne vidiš drugega nego kamenje in pusto goličavo. Tú in tam se najde kaka njivica, na katero je prst nanosila skrbna roka trpina Kraševca. Ti siromaki se morajo neprestano ubijati, da preživé svojo družino, in kakó jo preživé, to otroci dragi, lahko uganete, ako pomislite, da na tej skalnatej planóti jáko malo raste.

Kraški svet je zeló različen od drugih planin, ker na njem ne najdemo nobenih velicih gorá, podoben je visokej planóti.

Pred nekaterimi stoletji so se še na Krasu razprostirali lepi zeleni gozdi. Stale so ondu velikanske bukke in orjaški hrasti, ali sekire lákomih Benečanov oplénile so ga tega zalega kinča. V ónih časih je bil Kras svojina Benečanov. In zdaj se dviguje na ónih posekanih bukvah in hrastih jedno najlepših mest na svetu, kraljica morja, prelepe Benetke, ki so zidané na jadranskem morji.

Po Krasu je imela potem burja odprt pot, a rodovito zemljo je polagoma odnesla nevihta in voda, in tako podoba dala sedanjemu Krasu. Ali vkljub tej želostnej prikazni ima Kras še vender svoje imenitnosti, in te so vzlasti

tako imenovane „Kraške jame,“ v katerih so óni prečudni kapniki, ki je občuduje malo ne ves omikani svet. Med temi jamami se najbolj odlikuje „Postojinska jama,“ o katerej ste izvestno užé mnogo slišali in brali.

Če potujemo po Krasu, ni treba ravno, da bi se dolgočasili, ker vsak kraj pod milim solncem ima svoje posebnosti, prijetnosti in neprijetnosti, svojo solnčno in senčno stran, takisto tudi goličavi Kras. Vasi in cerkve so lepe in snažne, ljudjé dobri in prijazni, vajeni vsacega dela, ker so utrjeni v trpljenji in nevarnostih.

A. Valoj.

Zgodovinsko - mestopisni obrazci.

(Spisuje P. F. H.)

XII. Črnomelj.

Kaki dobri dve uri hodá od Metlike proti jugo-zahodnej strani je sosednje mestice Črnomelj. Okolo mesta se vije Črnomaljšica. Po okolici se razprostirajo vinogradi, ki dajejo dobro kapljico, in sim ter tja tudi rodovitno polje.

Črnomaljska okolica je bila obljudena že v starodavnih časih. To nam svedočijo spomeniki iz rimljanske dóbe. Kako uro hodá ob cesti, ki drži proti Kočevji, nahaja se votlina, znamenita zaradi rimskih napisov in podob v natorno skalo vdolbljenih. Omenjena votlina je v nižini hólmea, samó nekaj korakov od stare cerkve sv. Jurija, sredi košatega kostanja. Narod zóve ta kraj Judovje. Podoba ob steni predstavlja daritev na čast frižiškemu, solnčnemu božanstvu Mitru. Napis nad podobo svedoči, da je bil ta kraj odločen za daritev temu božanstvu. Narod, to se zna, pripoveduje o tej votlini razne pravljice ter tolmači podobe po svoje. Ta spomenik, pripovedujejo, postavil je nek lovec v starodavnih časih v zahvalo, da se je rešil. Napadla ga je namreč neka huda, divja zvér. Ze je mislil, da je po njem; ali v tem trenutku se mu posreči z nožem prebosti zvér. — Drugi zopet pripovedujejo, da je zakopano na tem kraju zlato tele. Ko so pred nekaj leti lehkoverni ljudje res na onem kraju pred podobo kopali, čes, da najdejo zlato tele, izkopali so — same kosti; bile so bajé še iz časa daritev. — A nam je ta starodavni spomenik dokaz vérskih običajev prebivalcev te okolice v starih časih, in pa, da so bili ljudje naseljeni po okolici za časa Rimljanov.

Zgodovina Metlike je v tako ozkej zvezi s Črnomaljsko, da to, kar smo povedali o Metliki, stoji tudi o Črnomlju.

Valvazor pripoveduje, da je Črnomeljski grad sezidal v 12. stoletji Oton Kraški (von Karstberg) ter ga imenoval Črnomelj. Njegovi potomci so se imenovali Črnomljski gospodje. Opravljali so večkrat imenitne službe pri deželnih knezih ter bili dedni točaji slovenske meje in Kranjske. Brata, Jurij in Kaspar, iz te rodovine sta nameravala 1467. l. v Gradeci poleg Metlike ustanoviti frančiškanski samostan, ali pogosti napadi Turkov so to zabranili. Pozneje se je rodbina preselila na Avstrijsko, kjer je v 17. stoletji izumrla.

Tekom časa so si ljudje okolo grada pozidali bivališča ter ustanovili mesto. Kdaj so si postavile prve hiše, nam ne povedó sporočila. Leta 1228.

je bila fara ali župnija ustanovljena. Višnjegorska grofinja Sofija, soproga istriškega mejnega grofa Henrika IV., sezidala je cerkev. Oglejski patrijarh Bertold je onega leta imenoval prvega župnika Janeza. Koroški vojvoda Ulrik III. je župnijo podaril nemškemu redu. Leta 1300. je Oglejski patrijarh to odobril. Prvega župnika iz nemškega reda je imenoval patrijarh Bertrand 1336. leta Henrika Opavskega. Ta se je oprostil nadgospodstva Zagrebske škofije, kakor je bilo že omenjeno. Naslednje leto — v 16. dan oktobra — sprejel je goriški grof Ivan v svoje varstvo imovino in cerkve nemškega reda. Te cerkve so bile: cerkev sv. Petra v Črnomlju s podružnicami sv. Marjete na Otoku pri Novemtrgu (poleg Metlike), sv. Martina ob Kolpi, sv. Križa na Vinici in sv. Štefana pod hribom Hijemom.

Črnomelj je imel toraj v političnem in cerkvenem oziru jedne in iste gospode. Tudi je verjetno, da je ob istem času zadobil mestne pravice. Saj takó je sklepati po listini, katero so dali Metliški mestni očetje Črnomljanskim v 27. dan avgusta 1457. l. V tej listini potrjuje Metliško svetovalstvo, da je mesto Črnomelj imelo od starodavnih časov jednake pravice z Metliko. Te pravice so mestu potrdili že goriški grofje, kakor pozneje tudi avstrijski vojvode. Dotične listine je pokončal ogenj.

Avstrijski vojvode so grad in svoja imetja zastavljali raznim plemenitim rodbinam. Mesto pa je bilo neposredno podložno deželnim knezom. Po političnej razdelitvi je pripadalo k Notranjskeji.

V sedemnajstem stoletji je bilo v mestu 7 semnje, na 4 kvatrne nedelje, na god sv. Petra in Pavla, v nedeljo pred vsemi svetniki in evetno nedeljo.

Večkrat so tudi Turčini oblegali in napadali mesto. Vender se jim ni posrečilo obvladati ga. Iz tega je sklepati, da je imelo trdnjše obzidje nego Metlika. A toliko več je trpelo pred krvoloki okolice. Veliko kvare je napravil mestu ogenj. V 17. stoletji je jednekrat pogorelo. Tudi so bili za tega časa mestno obzidje in stolpi zapuščeni in malo ne v razvalinah. Tudi hiše so bile jako slabe.

Sedanje mesto šteje 1055 prebivalcev, ki se žive največ ob vinoreji in poljedelstvu; obrtnija je na jako nizkej stopinji. Po hišah soditi, mesto ne kaže nikacega blagostanja. Za duševni blagor meščanov skrbi župnik iz nemškega reda in dva duhovna pomočnika. V mestu je štirirazredna ljudska šola, ki skrbi za naobraženost meščanov.

— x —

Jutro.

Čuj, skorjanček vže prepéra,
Milo pesen žvrgolí;
Hribček mu lepó odméva —
Daleč pesen se glasi.

Tam za goro solnce vzhaja,
Lepo jasno se blestí;
Trak za trakom k nam prihaja,
Roso srebrno zlatí.

Revni kmetič gre na delo, —
Čelo bo potilo se,
Miroval bo, ko donélo
„Ave“ bo od cérkvice.

J. Zagorski.

— x —

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Hišna lastavica.

Kdo je ne pozna ljubeznjive ptičice, ki nam vsako leto prinese zaželeno vzpomlád ter ž njo prijetno zelenje in cvetje? „To je lastavica!“ rekli bode, otroci dragi, in uganili ste. Lastavica se je prikupila ljudem takó, kakor nobena druga ptica, povsod jo radi imajo, povsod jo željno pričakujejo in veselo pozdravljajo kot staro hišno prijateljico. In kakó težko nam je pri sreč, kadar jo vidimo v jeseni zopet odhajati v gorkejšje kraje! Legenda pripoveduje, da je lastavica letala okolo križa in s kreljuti hladila trpečega Izveličarja, ko je visel na sv. križi; zato je sme ta ljubka ptičica med sv. mašo na oltarji sedeti. Bodi si, da je to res, ali ni res, pri nas v Sloveniji imamo to ptičico posebno radi in naš narod ima vero, da z lastavico prihaja sreča in zdravje v hišo; od koder pa lastavica pobegne, ondu se naseli siromaštvo in nesreča. Zatorej, otroci, Bog vas varuj, da bi proganjali to ljubeznjivo ptičico ali jej še celo razdirali gnezda.

Poglejmo si zdaj lastavico natančneje. Kaj vidimo na njej? Drobná ptičica je, kreljuti ima dolgi, kljunček kratek in ploščat ter na konci malo prikrivljen. Nožici ste šibki ter nikakor ustvarjeni za hojo, zato se tudi lastavica le redko kdaj spusti na zemljo, k večjemu tedaj, kadar pobira blato za gnezdo. Perotnici ste urezani kakor kosa, a rep je podoben vilicam.

Brž ko se lastavica vrne iz daljnega svojega potovanja zopet k nam, kjer je preživela vso vzpomlád in poletje, poišče si najpred svoje staro gnezdo, očisti ga in lepo nastelje. Potem znese samica vanj 4 do 6 belih sivo ali rujavo pikčastih jajčec, katera izvali v kacic 12. dnéh. Mladiči so grdi, širokozižalasti, neprestano čivkajo in kljune odpirajo, da jim stara dva komaj toliko živeža znosita. V treh tednih se mladi zgodé in izpeljejo.

Da-si lastavica nima močnega, vender ima jako ugoden in mil glas, da ga je veselje poslušati. Zjutraj, ko se še ni zdanilo, vže sedi na strešnem žlebu ter žvrgoli in drobi svojo juterno pesenco.

Lastavica ne stori človeku niti najmanjše kvare. V hrano jej so raznovrstni nadležni in kvarljivi mrčesi, muhe, mušice, komarji, zuželke, metulji in pajki. Iz tega se vidi, da je zeló koristna ptica, ter ima velik greh vsak, kdor jo preganja.

Razne stvari.

Drobtine.

Slovó.

Z Bógom ljuba rojstna vás,
Z Bógom mili dom,
Kliče me cesarjev glás
Tjá med ljuti grom.

Hrabro pojdem v ljuti boj
Vojskovati se,
Zate kraj domači moj
Žrtovati se.

Če me krogla dohiti,
V boji padel bom,
Srečen bodi, vsaj zgodi
Se za tebe dom!

F. Šavinski.

Kratkočasnice.

* Gre kmet na sejem pa nese bisago preko rame. V mestu se na trgu pomeša med gnječo ljudi. Izbira kôse, gleda pile in pretipava blagó. Za hrbitom mu stoji nek lopov. Vrže kmetovo bisago preko svojega ramena ter si jo prišije s prednjim koncem k suknji. Kmet kupi pilo in jo hoče spraviti v bisago. Ali nij je. Ozrè se na okrog, češ, morda se mu je zmuzala raz hrbet. „Kaj ste izgubili, oče?“ vpraša ga tat. „Bisaga mi je izginila z ramena,“ reče kmet prestrašen. Nato mu reče tat poln sočutja in resnobe: „Privežite si jo drugič, predno odidete z doma, takó le k suknji, kakor jaz, pa vam je nihče ne ukrade.“

* Plevnik gre pijan po stezi preko travnika domóv. Izpod breze ondú pri bregu ga gleda pastir, kakó ga nogi zanašate v stran. Pride Plevnik do pastirja in pravi: „Dečko, niso li ljudje neumni, da steze ne napravijo naravnost preko travnika, ampak takó zdaj sém, zdaj tjá?“ Reče in lokavo smijóč se ter opotekajoč kaže mož z glavo na stezo. Odgovori modree izpod breze: „Ne hudujte se, očanec, nad ljudmi! To stezo so umerili kakor nalašč vašim nogám.“

* Katehet so vprašali pri ponavljanji krščanskega nauka deklico: „Kaj si si ti s svojimi grehí zaslužila?“

Deklica: „Gospod! jaz prav nič ne zahtevam za nje.“

Naloga s številkami.

(Priobčil Fr. Ks. Krušič.)

8 9 7 9 je kmetijsko orodje; 9 8 9 ima človeška glava; 6 9 8 3 ima vsak človek; 9 7 3 je živalica; 1 2 3 4 5 6 7 8 9 dežela; 8 6 5 7 leposloven list; 9 2 9 8 suha zemlja.
— Ako zapišeš vseh sedem besed drugo pod drugo, dadó ti začetne črke, čitajoč jih od zgoraj nizdolu, imé avstrijske dežele.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Zabavna naloga.

(Priobčil H. Podkrajšek.)

Ugáni besede in zapiši je drugo pod drugo takó, da imaš v petih vrstah in sicer v sredini vseh črk imé slovenskega časopisa, katerega tudi tretja vrsta imenuje. — Da besede uganeš, postavi v prvo vrsto jedno samo črko; v drugo vrsto imé žužkojede živali; v tretjo vrsto imé slovenskega časopisa; v četrto vrsto imé obče znanega rokodelca in v peto vrsto zopet jedno samo črko. A pómneti moraš, da besedi v drugej in četrtej vrsti imate vsaka po tri črke, a beseda v sredini t. j. v tretjej vrsti ima pet črk.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev računske naloge in uganek v 2. „Vrtčevem“ številu.

a) Rešitev računske naloge:

Ker je moral Zdravko 1008 ovac na 12 čred takó razpostaviti, da je k vsakej naslednjej čredi pridjal po 2 ovci več, kakor jih je bilo v prejšnjej čredi, zatorej je pridjal k drugej čredi 2 ovci več kakor k prvej.

„ tretjej	„	4 ovce	„	„	„	„
„ četrtej	„	6 ovac	„	„	„	„
„ petej	„	8	„	„	„	„
„ šestej	„	10	„	„	„	„
„ sedmej	„	12	„	„	„	„
„ osmej	„	14	„	„	„	„
„ devetej	„	16	„	„	„	„
„ desetej	„	18	„	„	„	„
„ jedenajstej	„	20	„	„	„	„
„ dvanajstej	„	22	„	„	„	„

To je vseh skupaj 132 ovac, katerih je v 11 čredah več nego li v prvej; ako zdaj teh 132 ovac odštejemo od vsote 1008 in ostanek delimo s številom 12, najdemo, da je bilo v prvej čredi 73 ovac, v drugej tedaj

75, v tretjej 77 itd., kar zdaj lehko vsak sam izračuna, ako pridene k vsakej naslednjej čredi po 2 ovci več.

To nalogo so prav rešili: Gg. Iv. Zarnik, učitelj v Breznici; Al. Vakoj pri sv. Ani v slov. gor. (Štirsko); Fr. Zadravec, učitelj pri sv. Andraži (Štir.); Jos. Hitti in Fr. Kordež v Ljubljani; Jos. Valentič, učitelj v Lazaretu pri Kopru; Ben. Delkin, gimnazijalec v Gorici; Tone Podvinski, Makso Mozirski in Mat. Letuški, gimnazijalci v Mariboru; Dragotin Žitek, gimnazijalec v Ljubnem (Štir.) Jos. Zanoškar in Bož. Tomšič, dijaka v Ljubljani; Karl Šavnik in Janko Sajovic, učenca v Kranji; Viktor in Rihard Sušnik, učenca v Škofji Loki; Rud. Dolenc, učenec v Kamniku; Angeloslav Rakovec, učenec v Postojni; Jož. Vatovec, učenec v Ostrožnembrdu; Fr. Krajnc, Jos. Hasner, Fel. Nagn, Ferd. Mah in Fr. Pirstavšek, učenci mešč. šole v Krškem; Fr. Krašovec in Leop. Apat, učenca v Št. Jurju na Taboru (Štir.); Fr. Poka, Rih. Breschar, Jos. Pavčič, Drag. Goederer, A. Št. Vidski; Iv. Zadnik in Oto Skender, učenci v Ljubljani. Ivan Renčelj, učenec v Sežani; — Fr. Šmitik, učiteljica v Boh. Bistrici; Urška Hrušnik, gospodična v Ljubljani; Ivanka Steinmetz, učenka v Sarajevu (Bosna); Mar. Hifler in Agata Cvikl, učenki v Žavcu (Štir.); Fr. Habjan in Sofija Žilnik, učenki v Št. Jurju na Taboru (Štir.); Anica Bradač, Iv. Kump, Mar. Fabjan in Iv. Šobar, učenke v Gor. Sušici (Dolenjsko); Kata Šalamon, učenka pri sv. Andraži (Štir.); Mar. Stavanja, uč. v Ostrožnembrdu; Mar. Monetti, Neža Ladinik in O. Pečevnik, učenke pri D. Mariji v puščavi (Štir.)

5) Rešitev ugank:

I. Volk — vol; II. Krava — kava.

(Pri drugej uganki naj se v zadnjem listu popravi pogrešek ter se naj mesto: odzemi jej prvo črko, čita: **drugo črko.**)

Ti uganki so prav rešili: Gg. Jos. Hitti v Ljubljani; Karl Šavnik, učenec v Kranji; Viktor in Rih. Sušnik, učenca v Škofji Loki; Rud. Dolenc, učenec v Kamniku; Kornelij Gorup, učenec v Ljubljani; Emund Hrovatin, učenec v Sežani. — Fr. Šmitik, učiteljica v Boh. Bistrici; Mar. Sedmínek in Mar. Brinovc, učenki v Žavcu (Štir.); Mar.

Bliš (I.), učenka pri sv. Andraži (Štir.); Ivanka Steinmetz, učenka v Sarajevu (Bosna); Mar. Monetti, Neža Ladinik in O. Pečevnik, učenke pri D. Mariji v puščavi (Štir.)

Slovstvene novice.

* Mlada leta. Našej deci napisal Josip Gradačan. — Takó se zove prav lična knjižica, ki je prišla te dni na svetlo v tiskarni Blaznikovih naslednikov ob piščevih troških. Knjižica, ki je našej slovenskej mladini namenjena, obsega na 48 straneh dvanaajst prav mičnih fantazij iz mladih, otroških let gosp. pisatelja, ki je tudi za naš „Vrtec“ užé marsikaj lepega napisal s podpisom Gradačan, katerega tedaj naši mladi čitatelji užé iz „Vrtca“ dobro poznajo. Ker sestavki v omenjeni knjižici (razven treh) se niso bilo natisnjeni v našem „Vrtcu“, priporočamo lično knjižico vsacemu, kdor se briga za naše domače slovstvo. Knjižica se dobiva pri bukvozevu gosp. Bonaču na Poljanskej cesti št. 10 v Ljubljani po 20 kr. iztisek. Kdor jih naroči 10 iztisov po pošti, dobi je poštnine proste, drugače je treba priložiti 2 kr. več za poštnino. Pri 20 iztiskih se dobita dva po vrhu. — č.

* V založbi J. Krajca v Novomestu je izišel 8. in 9. zvez. „Narodne Biblioteke“ v jednej knjižici skupaj, katerej stoji cena 30 kr.

Zahvala.

Blagorodnemu gosp. dr. Josipu Vošnjaku, državnemu poslancu, izrekata podpisana s tem najsrčnejšo zahvalo, da je za našo šolsko knjižnico vžé drugo leto naročil „Vrtec.“ Bog nam ohrani še mnoga leta toli dobrega prijatelja in dobrotnika naše šolske mladine.

Pri sv. Venčesu v 4. dan svečana 1884.

Boštjan Žit,
šol. načelnik.

Ivan Poch,
učitelj.

☛ Denasnjo „Vrtčevo“ število smo poslali še vsem našim starim gg. naročnikom ter je uljudno prosimo, da skoraj naročnino obnové, ker bi bili drugače primorani, prihodnjo število obustaviti jim.

Založništvo „Vrtčevo.“

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo.“ mestni trg, štev. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik **Ivan Tomšič.** — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.